Nagyvárad, 1909. XV. évfolyam 25 szám. Vasárnap, január 31.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor
Negyedévre ... 5 «
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ... 24 kor.
Negyedévre ... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apácza-utcza 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásáról vagy megőrzéséről nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A harmadik.

Rövid idő alatt a harmadik szenzációval szolgál az ügyvédi pálya Nagyváradnak. Kriminális szenzációval.

Máskor harminc év alatt ha előfordul egy ilyen eset, most egy évre jut három s a pertárban, a hol csak ügyvédek és ügyvédjelöltek fordulnak meg, külön biztonsági rendszabályokat léptettek eletbe az eredeti okiratok megőrzésére nézve. A közforgalomba ilyen kifejezések jutnak: á sikkasztó ügyvéd, a váltóhamisitó ügyvéd, az Amerikába szökött ügyvéd. Az ügyvédi kar megbotránkozik az eseten és nem történik más, mint hogy keseregve emlegetik a régi jó időket.

Hja, azok a régi idők elmultak, sopánkodással kár az időt tölteni. Az uj időknek is jóknak kell lenni, csak ember kell hozzá, tisztességes, becsületes.

Közéletünknek ma egyik legnehezebb kérdése: az ügyvédség reformja. Évtizedek óta emlegetik, s évtizedek óta megmaradnak az emlegetésnél. Senki sem mer hozzányulni az egyre jobban elmérgesedő sebhez, pedig az orvos emlegetésével még a szalagorai csodarabbi sem tud gyógyitani.

Próbát tettek az ügyvédi nyugdijintézménynyel. Az eszme épp oly szépnek bizonyult, mint a mily gyarló a kivitel. Nem lesz másra jó az egész intézmény, mint hogy a központban néhán fényesen dotált hivatalt szervezzenek. Az ügyvédek fizetnek a kereseti adón kivül még nyugdijadót is s a nyugdijintézmény alig hogy koldusalamizsnát nyujt, azt is a végszükségben, a teljes munkaképtelenségben vagy testi vagy szellemi elnyomorodásban. Akármelyik nagyobb magyar uradalom sokkal jobban tud gondoskodni alkalmazottainak nyugdijazásáról, mint a hatalmas, számos tagjaban óriási keresőképességgel rendelkező magyar ügyvédi kar.

Az ügyvédi nyugijintézménynyel reformot akartak behozni — s rövidesen ezt a reformot is reformálni kellend.

Emlitgetnek más segitséget is. El akarják törölni a közjegyzőségeket s egyes idősebb ügyvédeket kivánnak közjegyzői jogositványnyal felruházni. Segitség lenne ez? Korántsem. Egyes kiváltságos ügyvédi irodákat teremtene s csak az ügyvédek keresete közti nagy egyenlőtlenségeket fokozná, Aztán el akarják venni a községi jegyzőktől a szerződéskészitéseket, telekkönyvi beadványok szerkesztését. Ez sem gyógyszer. Azt a szegény falusi parasztot nem lehet mértföldekre gyalogoltatni, mig fiskálist talál minden apró-cseprő szerződés megirására s nem lehet rákényszeriteni, hogy drága ügyvédi közbenjárást vegyen igénybe aprólékos ügyekben akkor, mikor a sokkal fontosabb peres ügyekben is megszoritották az ügyvédi kényszert. Ha a jegyző a ki mégis intelligens, jogi dolgokban némileg járatos ember, nem csinálhatja meg az irást, majd megcsinálja más a faluban, vagy a vidéken — tehát egyenesen alászántanak a zugiráskodás felburjánzásának. És végül: mind a két u. n. segitség más emberek eddigi keresményére vet kezet s mint ilyen, az érdekeltek előtt feltétlenül gyülöletes szinben tünik fel. Egyik javaslat sem vezet tehát célra, nem segit az ügyvédeken, másoknak árt s a köz szempontjából is káros.

Nem lehet addig megtalálni a helyes orvoslást, mig rá nem mutatunk az igazi bajra. Sok az ügyvéd. Budapesten több az ügyvéd, mint Berlinben s Nagyváradon annyi van, mint nálunk háromszor-négyszer nagyobb külföldi városokban sincs; Berettyó-Ujfaluban kétszerannyi

„TISZÁNTÚL" TÁRCZÁJA.

Idill.

Ott ültünk a
Padon némán.
Én rádnéztem,
Te meg énrám.

Lombjaikat
Az akácfák
Sejtelmesen
Zugva rázták.

Csengett, bongott
A madárdal;
Tele volt a
Kert nótával.

Darázs dongott,
Tücsök cirpelt.
Fénybe' fürdött
A kicsiny kert.

Ott ültünk a
Padon némán.
Én rádnéztem,
Te meg énrám.

Nadányi Zoltán.

Vezényeltetésem.

Irta: **Lukách Géza.**

A napos káplár összekoccantva patkós sarkait haptákba vágta magát előttem és jelentette, hogy iziben menjek az Obester stine elé.

Hamarjában végig futtattam ifjukori badarságaim klaviaturáján s bünlajstromom skáláján bizony akadtak gikszerek is, de ez már mind elévült dolog.

Vajjon miért hivat hát az öreg. Szorongó érzésem azonnal megszünt, midőn az ezredes azt kérdi tőlem:

— Vajjon igaz, hogy maga csehül is povedál?

Erre azt válaszoltam, hogy igen is tudok csehül és voltam is csehül.

Miután ez Obester kiváncsi szemekkel simitott rajtam végig, elmondtam, hogy volt egy háziasszonyom, kinek bölcsőjét Csaszlauban ringatták, engem pedig Ő ringatott abban a reményben, hogy meghallgat, ha Vencel nyelvén mondom el szerelmi ömlengéseimet.

Nagy mohósággal dőltem, tehát neki — már t. i. a tanulásnak — és egy hónap mulva már ropogós cseh nyelven cserélgettem eszmét hölgyemmel.

Igy tanultam meg csehül; — csehül pedig akkor voltam, amikor házi uram nyomára jött nyelvbeli gyarapodásom okának.

Hogy tanuságot tegyek nyelvismeretemről nyomban ki is vágtam egy szó gyüjteményt cseh nyelven, melyekben magánhangzó nem fordult elő. Mire az ezredes rám kiáltott: Elég! — ne folytassa, mert nem csak a maga, hanem az én nyelvem is kibicsaklik.

A vallatás vége az lett, hogy kivezényeltettem a csehországi nagygyakorlatra a hadtest parancsnoksághoz és pedig mint törzsszázad parancsnok 100 válogatott legénnyel.

Utravalóul szivemre kötötte az ezredes, hogy aztán megint valami bolondot ne csináljak, mert ott sok nagy urral lesz dolgom.

Két nap mulva egy kis Cseh városkában jelentkeztem a hadtest vezérkari főnökénél, kitől azt az értesitést kaptam, hogy nyomban rendeljek ki 10 ügyes embert a róm. kath. iskolába, ahol a hadtest törzsének tábori konyhája van müködésben, azután szállásoljam el századomat és jöjjek ebédre, mert én is vendége vagyok Őkegyelmességének.

Midőn az út porát lerázva a nagy iskolaterembe beléptem a társaság — mintegy 40 tiszt főhelyen 4 generális — egy »U« alaku asztalnál már kanalazta a levest.

A csücskön ülő kamerádtól meg tuda-

Sirolin
Enyhíti az étvágytalanságot és a testsúlyt, megszünteti a köhögési, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, szamárköhögés, skrofulozis, influenza
ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Minthogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche" eredeti csomagolást.

„Roche"
Kapható orvosi rendeletre a gyógyszertárakban. — Ára üvegenkint 4.— korona.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

ügyvéd van, mint Szerajevóban! Ezek adatok, ezek tények, a melyek minden másnál ékesebben panaszkodnak a baj igazi okáról; hogy sok az ügyvéd.

Erre az egy tényre, minden ügyvédi és sok közéleti baj forrására kell irányitani a jogászközönség figyelmét. A mai rendszer mellett akár kétszerannyira is felszaporodhatik az ügyvédek száma s 6000 helyett 12000 ember akarhat megélni azon a pályán, mely csak 3000-nek adhat tisztességes és biztos kenyeret.

Csoda-e, ha valóságos áradat indult meg erre a pályára s a nyitva álló zsilipen szenny is betódul? Az a csoda, hogy csak annyi a kivetni való elem s a magyar ügyvédi kar régi tiszles hirnevének nagy erejére vall, hogy a liberális áradatban még igy is fenn tudta magát tartani.

De most már elértünk a végsőkig. A harmadik eset után további folytatást nem kérünk. Ellenben igenis követeli a jogászvilág és a nagyközönség egy értelemmel az ügyvédi pálya tultömörültségének megakadályozását, mindenféle elem odatódulásának lehetetlenné tételét. Kisérletezni pár évig lehet holmi foltozgatásokkal. De aztán a legliberálisabb szabad versenyző is rá fog jönni az egyetlen radikális orvosságra: numerus clausus vagy az ügyvédi müködésnél vagy már az egyetemek jogi karán és a jogakadémiákon.

*

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 30.

Az adóreformjavaslat tárgyalása a mai ülésen talán véget ért. A felszólalók elfogytak, s a képviselők a folyosón unatkozva várják a vita végét, amely talán délre elérkezik.

A mai ülésnek volt egy feltünést keltő eseménye, az tudniillik, hogy *Nagy* György azon inditványát, hogy az igazságügyi bizottság legkésőbb február közepéig tegye meg jelentését a darabont kormány vád alá helyezése tárgyában, egyhangulag elfogadta.

Az interpellációs könyvben *Markos* Gyula, *Szabó* István és *Bozóky* Árpád szerepelnek.

Wekerle Sándor beterjeszti a mult évi külkiadásokról szóló zárszámadást és *Günther* Antal igazságügyi miniszter két törvényjavaslatot nyujt be.

Az adóreform javaslat ellen *Farkasházi* Zsigmond szól. Ő az első szónok. A javaslatot nem fogadja el.

Ezzel a vita befejeződött.

Holló Lajos a függetlenségi képviselők nagy tetszése és tapsai között mondja el beszédét. Védelmére kel a kormánynak és ostorozza azokat, akik az adóreform javaslat ellen ugyszólván lázitanak.

A képviselők nagy számban sereglettek össze Holló beszédére, s még az ülés elején csak huszonöt képviselő volt jelen Holló beszéde alatt százra emelkedett a számuk.

Holló Lajos. Ugy hiszi — hogy ezzel az adóreformjavaslat körüli vita kimerült. Kemény szavakkal ostorozza azokat, akik ezt a javaslatot támadták és mesterségesen izgattak ellene, hogy az ország közvéleményét meghonositsák. Reméli, hogy az ország közönségét nem fogják és nem fogják tudni félrevezetni. Védelmére kel a kormánynak, aki nagyszabásu adótörléseket tett. Hevesen kikelt a fővárosi klikkrendszer ellen. El kell seperni ezt a klikkrendszert — mondotta. (Taps, élénk helyeslés.) Nem ellensége annak, hogy a javaslatban kiigazitások ne történjenek, mert az igazságügy követeli, hogy minden olyan panaszt, amely alapos, meg kell hallgatni, de viszont kötelességszerü az alaptalan panaszokból keletkező félreértéseket kimagyarázni, hogy ezek ne izgatottságra adjanak okot, de megnyugtatására legyenek az ország közönségeinek. Beszéde közben kijelenti: *Mi az önálló banknak vagyunk hivei.* (Ugy van! Ugy van! Taps.) Adatokkal cáfolja, mintha ezek a javaslatok, adóemelést jelentenének a kereseti adó terén. Az alapszámitás — a házbérhez viszonyitva — a régi marad. Csak a magasabb jövedelmek adóját emelték. Sándor Pál, aki magát a régi rendszer egy »kis csöppjének« nevezte, azelőtt sohasem viseltetett oly lelkes érdeklődéssel az iparosok iránt. De amint megbuktak ők, ime a »kiss csöpp« titáni erőt érez magában az iparosok »érdekében« támadni ezt a kormányt.

Zachariás János: Hol voltak a tulipán mozgalom idejében?

Holló Lajos: A kataszter terén ő is ezt óhajtotta, hogy generális reviziót csináljanak. De a miniszter meggyőzte őt, hogy az fölösleges, mert az összeirás az alkotmányos érában történt s a mellett 54 millióba kerülne. Egyelőre elég tehát a kiigazitás.

Holló Lajos beszéde után a Ház a javaslatot elfogadta és a beadott határozati javaslatokat elvetette.

Az interpellációk következtek ezután, melyek közül Jekeltalussy honvédelmi miniszter válasza érdemes a feljegyzésre. A miniszter Nagy Györgynek a honvédtiszteknek egy nemzeti ünnepélyről való kitiltása miatt interpellált. A miniszter kijelentette, hogy a honvédek elég

---

koltam, hogy melyik a hadtest parancsnok, kinél azután szabályszerüen jelentkeztem.

Nagykegyesen fogadott és szivélyesen meghitt asztalához.

A fehér köténnyel feldiszitett bakák természetesen a subaltermus negyedben helyeztek el s a kölcsönös bemutakozás után megtudtam, hogy jobbról W. gróf huszár főhadnagy a szomszédom, balról egy hasonrangu dragonyos ült, — kinek a nevét azonban a zajban nem értettem meg, — szemben Szmrcsek szekerész kapitány ült, egy vén hadfi, akinek fekete sörte bajusza azon gyanut költötte bennem, hogy kulimázszsal ki van adjustálva.

Midőn már az udvariasság szabályainak eleget tettem, én is hozzá láttam az elémbe helyezett tüdőtáska leves elraktározásához.

A harmadik fogásnál már igen jó barátságban állottam szomszédaimmal, különösen a dragonyost találtam fain gyermeknek.

Ekkor tévedt oda tekintetem a szemben ülő csihi huszárra s annak ábrázatain feltünő eltorzuló változásokat észleltem.

Szája hol tátva maradt, majd pedig dühösen csapkodta össze agyarait, bajuszának hegye nóha az égnek meredezett majd ismét pazagrafussá kunkorodott.

Ugy magyaráztam ki magamnak a dolgot, hogy az öreg bizonyára sokáig kapaszkodott azon a bizonyos szamár létrán, mig a kapitányi fokozatig felmászott s ezen izgalmak folytán belé ütött vitus tánc.

Időközben a nagyfejüek már déli pihenőre tértek mig mi fiatalok tovább fogyasztottuk a potya borokat s a hangulat már olyan fokon állott, hogy én a dragonyost már németsógornak szóllingattam.

Ekkor tekintetem ismét a furvézerre tévedt, kinek ábrázatai most már a megbotránkozás, elképedés sőt mondhatom a megrökönyődés moraja zajlott végig. Nem tudtam elképzelni, hogy mi a kő ütött a csehbe ojtott uémethez, már ugy sejtettem, hogy belém akar kötni, miért is gyilkos szemekkel mértem végig. Ő vissza gyilkolt ugyan azon eszközökkel s eközben az asztal alatt rá taposott lábam azon tájékára, ahol mások a tyukszemeiket viselik.

Erre már kirugtam magam alul a széket, a szememmel a kijárat felé vágtam és kimentem az udvarra, hogy ott bevárjam a kulimázs lovagot.

Nyomban ki is csörtetett utánam, de mielőtt szóhoz juthattam volna, azzal esett nekem, hogy »Du unglucks menschs« (te szerencsétlen halandó) tudod e ki az asztal szomszédod? Hát — felelém a jobb szomszédom W. gróf, a dragonyost a kánya tudja jobban, hogy ki legyen, annyi bizonyos, hogy igen derék német.

Arcából kikelve, tudomásomra hozzá erre, ez J. főherceg és az egész ebéd alatt tegezted, komának, sőt német sógornak is tituláltad te szerencsétlen.

Erre már óriási hahotában törtem ki és lemondottam arról az élvezetről, hogy meglékelem a koponyáját, amiközben oda szóltam neki, hogy kedves öregem, ha csak ez a bajod, ezért kár volt olyan testgyakorlatokat végezned, hogy majd ki bicsaklott belé az álkapcsod, ettől a dologtól ne fájjon neked, az én fejem.

Én ugyan tudom — folytatám megnyugtatólag — hogy miféle hajlékban adták rád először a hátulgomboló nadrágot, de annyit tudok, hogy én sem a malom alatt nőttem fel és az én őseim már akkor vigan pusztitották a törököt, amikor annak a dragonyosnak az elődei még Schweitzban grófoskodtak. Nem történt itt tehát semmi különös és én ezt a dolgot rögtön rendbe is hozom, arra mérget vehetsz.

Ezzel vissza kocogtam a helyemrz és oda szóltam a dragonyosnak: »Pardon fenség, hogy ha némi rést ütöttem a spanyol etiketten, de fogalmam sem volt, hogy egy eleven főherceg mellé kerültem. Erre aztán a fenség gyujtott rá nagy hahotára és biztositott, hogy az inkognitó alatt rendkivül jól mutatott őszinte és eredeti ötleteimen és valóban élvezetes perceket köszönhet nekem. Mire a csihi huszár megcsóválta fejét és látszott rajta, hogy a dolog nem fér bükkfa fejébe.

Nem sokára felállott a Fenség bucsuzóul szivélyesen kezet szoritott velem és feloszlatta a kompániát.

Hazamenet oda sugtam a furvézernek, hogy látod ez a fenség nagyon jól megtudja különböztetni, hogy ki született urnak és ki nem. Szervusz s ezzel ott hagytam a faképnél.

Arcáról azonban leolvastam azon tünődését, hogy ezek után már a világ nem sokáig állhat fenn.

WIKUS
CZUKRÁSZATA ÉS
CSOKOLÁDE GYÁRI LERAKATA
NAGYVÁRAD.
FEKETE SAS PASSAGEABAN.
TELEFON 763.

erősek ahoz, hogy megvédjék hazafias érzelmeiket.

Az ülés délután 2 órakor véget ért.

Miniszteriánács. Tegnap délután 4 órakor Kossuth Ferenc lakásán minisztertanács volt, melyen a jelenlegi politikai helyzetről volt szó. A minisztertanács igen fontos eseménye a jelenlegi politikai helyzetnek s ennek folyamányaként Wekerle Sándor miniszterelnök ma Bécsbe utazik, hogy audencián jelentkezzék a király előtt.

Hogy adják át az ordót? A király *Gladich* Egyed szentdomokosrendi szerzetesnek a *Ferenc József*-rend lovagkeresztjét adományozta. Az ordó megérkezett a főispánhoz, aki beszólitotta a hajdját:

— Pista — szólt rá — vidd el ezt az ordót a vasvári plébánosnak, Egyed páternek.

Pista végrehajtotta ezt a parancsot és Glasich szerzetes Pista utján kapta meg a rendjelet.

E felháboritó sérelem miatt a néppárt meginterpellálja gróf Andrássy belügyminisztert. A párt hivatalos lap a következőket irja:

— Szerény kérdést intézünk a vasmegyei főispán ur főnökéhez, gróf Andrássy Gyula belügyminiszter urhoz. Mikor jóravaló, derék cselédeknek, munkásoknak a főszolgabiró, de sokszor maga a főispán nyujtja át fényes gyülekezet előtt a miniszter elismerő oklevelét és pénzjutalmát, vagy pláne a királyi kitüntetést: vajjon helyesnek, ildomosnak, a királyi kitüntetéshez, a kitüntetett társadalmi állásához méltónak talaja-e, hogy például Glasich Egyednek egy hajdu csak ugy kézbesiti a Ferenc József-rend lovagkeresztjét, csak azért, mert ma is epeláz gyötri a kitünő főispán urat azért, mert nem sikerült aknamunkájával eltorzitott felterjesztéssel meghiusitani egy katholikus papnak kitüntetését?

— Hajlandó-e a belügyminiszter kérdőre vonni Vasmegyének főispánját és Vasvár főszolgabiráját fent vázolt eljárásukért, amely megfelelhet ugyan az őszabadelvü és szabadkőmüves felfogásnak, de nem felel meg, sőt szemérmetlen megsértése a királyi tekintélynek, amely a kitüntetésben megnyilatkozik.

— És hajlandó-e Andrássy megrendszabályozni ezért az eljárásáért a vasvári főszolgabirót s egyuttal a vasmegyei főispán urat is: Csak igenlő választ várhatunk.

A fürdővasut létesitése.

Letették a 40.000 korona biztositékot.

A két fürdő és Nagyvárad városa között tervezett villanyos vasut létesitése ügyében örvendetes fordulat állott be, amely most már lehetővé teszi a vasut mielőbbi kiépitését.

Mint értesülünk, a vasut létesitésének financiális ügyét több kolozsvári pénzügyi férfiu vette a kezébe, akik biztositják a vasut építéséhez szükséges összeget.

Hogy ez az akció teljesen komoly s reális, bizonyitja az a körülmény, miszerint a tervezők és engedményesek: *Hankovits* Ferenc és dr *Töth* Ferenc tegnapelőtt az állampénztárban Budapesten letették a kereskedelmi miniszter által kikötött 40.000 korona állami biztositékot. Most tehát minden előfeltételnek eleget tettek a tervezők, s az utolsó és egyetlen kikötést is teljesitették, hogy a miniszter a végleges épitési engedélyt megadja. Ez a közelebbi napokban meg is történik.

A vállalatot azért részvénytársasági alapon szervezik s itt Nagyváradon alakul meg a részvénytársaság, amely már biztositva van, tekintet nélkül arra, hogy mennyiben vesznek részt Nagyváradról a részvénytársaságban.

A vállalat irodáját a »Fekete Sas« épületébe helyezi át.

Mivel a tervek müszaki tekintetben teljesen készen vannak s azok még a kereskedelmi minisztérium szaktekintélyei által is elismerést vivtak ki, — az épitkezést azonnal megkezdik, mihelyt az időjárás tavaszra fordul s lehetővé teszi az épitkezést.

Az összes müszaki vezetéssel *Reichel* Henrik mérnököt bizzák meg, aki olyan buzgalommal készitette elö az egész fürdővasut müszaki részét s akinek ezenkivül is van érdeme abban, hogy végre dülőre jut ez, a város közönségére nézve oly fontos kérdés.

Nagyvárad város közönsége bizonyára örömmel értesül erről a kedvező fordulatról s elismeréssel adózik tervezőknek és engedményeseknek, hogy oly sok gáncs és ellenzés, sőt mondhatni inrika dacára szivós kitartással dolgoztak éveken keresztül s anyagi áldozatoktól sem riadva vissza, dülőre vitték tervüket, amely nemcsak a közeli két fürdőre nézve jelent uj aerát, hanem Nagyvárad város közönségének régi vágya és óhaja teljesül s az uj fürdővasut jótékony hatással lesz a város közegészségügyére is.

Roxin György a fogházban.

A tegnapi kinos szenzációt keltett letartóztatás hullámai még hetek multán sem fognak lecsillapulni. Tegnap városszerte egyéb se képezte a beszéd tárgyát, mint Roxin letartóztatása. A közönség egyrésze az óvadék letétele után egész biztosra veszi, hogy a letartóztatott ügyvédet szabadlábra fogják helyezni, mig jogászkörökben kizártnak tartják ezt, mert Roxin a megkisérelt szökéssel minden eshetőségét kizárta a szabadonbocsátásnak. Roxin György ugyanis ha szabadlábra is helyezik, Nagyváradon eddigi pozicióját semmi esetre sem tarthatja meg s tekintettel arra, hogy a letétbe helyezett óvadék csak jelentéktelen részét képezi ingatlan vagyonának s igy kész tőkéjéből még mindig biztositva van megélhetése, első dolgának tarthatja a szabadlábra helyezés után külföldön keresni magának uj pályát.

A felsorolt dolgok mint nyomatékos bizonyságai annak, hogy Roxint nem fogják szabadlábra helyezni.

A tegnapi napon a vizsgálóbiró előtt még mindig tartottak a kihallgatások. Tegnap délután különösen huzamosabb ideig tárgyalt a vizsgálóbiró Roxinnal és védőügyvédjével, dr *Fráter* Pállal.

Roxin tegnapelőtt állandóan a vizsgálóbiró előtt volt. Ugy, hogy este 7 óráig tartott ez a kihallgatás. Kihallgatás után Roxin cellájába vonult vissza s az éjszakát nyugodtan töltötte. Reggel, amikor az előtte való napról elmaradt ujjlenyomat felvételére vezették, kissé izgatott volt, mégis az ujjlenyomat felvételénél higgadtan viselte magát. Bár az éjszakát nyugodtan töltötte. Roxin reggel mégis egész lényén meglátszott, hogy az előző nap eseményei nagyon megviselték.

Tegnap délután a letartóztatás ellen Roxin védője dr Fráter Pál ügyvéd beadta a felfolyamodást a vádtanácshoz s egyszersmint az adóhivatalnál 20.000 koronát helyeztek el biztositéknak. A felfolyamodással hétfőn fog foglalkozni a vádtanács.

A tegnapi cikkünkbe hiba csuszott be, amennyiben az irtuk, hogy Porumb Nesztor dr ügyvédet tartóztatták le előzőleg s olyan szinezete volt a dolognak, mintha Roxin György Porumb Nesztorral paktált volna. Az azok előtt akik a dolgot ismerik első tekintetre is tisztán állott, hogy tévedés, mert Porumb Nesztor ügyvéd jelenleg Fehértemplomon van s a letartóztatásban lévő Porumb az illyei jegyző: Porumb Kornél, aki a kérdéses váltón, mint elfogadó szerepelt.

A vizsgálóbiróságnál még mindég nincs befejezve ennek az ügynek minden részlete, mert a dolog tulajdonképeni alapja, aminek csak egy kis ágát képezi az ellopott 9000 koronás váltó még sok dolgot fog okozni. Ez a nagyobb és sötétebb rész azonban még teljesen ismeretlen s ha nyilvánosságra fog jutni igen sokan lesznek meghurcolva. A tegnapi nap folyamán az ügyben olyan adatok kerültek elö, amelyek az előre kilátásba helyezett több letartóztatást fölöslegessé tették.

A holnapi vádtanácsi ülés iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg városszerte.

Letartóztatott nagykereskedő

Tegnap délelőtt ismét szenzációs letartóztatást foganatositott a nagyváradi vizsgálóbiró. Ezuttal egy helybeli nagykereskedőt tartóztatott le, aki ellen hamisbukás miatt lett vád emelve. A letartóztatás városszerte nagy feltünést keltett, mert a hamisbukásnak még olyan kisérő körülményei vannak, melyek a legközönségesebb formái közé tartoznak az ilyen eseteknek.

A letartóztatásról tudósitónk a következőket jelenti:

Grünfeld Ármin nagyváradi tejnagykereskedő csődbe jutott s a csőd gondnokául Faragó Sándor dr lett kirendelve. A csődre megalakult a csődválasztmány is, mely mikor megkezdte volna müködését és a csődtömegből a hitelezőket akarták volna kifizetni kellemetlen meglepetésben részesültek. Ugyanis az üzleti könyveknek semmi nyomuk sem volt.

Grünfeldnek volt rendszeres könyvelője, aki törvényszerint vezette a könyveket, azonban mikor Grünfeld sejtette, hogy a csőd már elkerülhetetlen, akkor elbocsátotta a könyvelőt és a könyveket elégette. Ez a körülmény pedig a büntető törvénykönyv intézkedéseibe ütközik s ezért elrendelték Grünfeld ellen a vizsgálatot.

A vizsgálat során még más büntetendő cselekményre is rájöttek. Ugyanis a hitelezők Grünfeld butorait is lefoglalták tartozása biztositására. Grünfeld ezeket a butorokat mind eladta.

Az ügyet a rendőrségnek adták ki a vizsgálat foganatositására, mely a rendeletnek eleget téve visszajuttatta az ügyet az ügyészséghez. Az ügyészség csalárd bukás és sikkasztás miatt emelt Grünfeld ellen vádat. Ezután a vizsgálóbirósághoz juttatott ügybe tovább folyt a vizsgálat, melynek során Grünfeldnek volt könyvelőjét is kihallgatta a vizsgálóbiró, aki terhelőleg vallott.

Hermann Aladár dr vizsgálóbiró tegnap a beszerzett bizonyitékok alapján maga elé idézte Grünfeld Ármint és feleségét. A vizsgálóbiró a megjelentek előtt felolvasta a beszerzett bizonyitékokat majd kihirdette a vizsgálóbiró határozatát, melynek értelmében Grünfeldet letartóztatásba helyezi a biróság.

Grünfeld a letartóztatás ellen tiltakozott, s azt állitotta, hogy neki egyáltalán nem volt könyvelője. A letartóztatás ellen felfolyamodással is élt a vádtanácshoz. A letartóztatott kereskedő védőügyvédje dr Fráter Pál.

Dühöngő őrült az állomáson.

Nagy riadalom zavarta meg tegnap délután az állomás mindennapiságát. Egy idegen származásu lengyel ember nagy verekedést rögtönzött az utasokat bántalmazva. A rendőrség közbelépet s letartóztatta az elmebajosnak látszó egyént.

Az esetről a következő értesitést adjuk:

Tegnap délután a *budapesti* vonattal egy hosszu szőke szakállas ember érkezett Nagyváradra, ki *Vitek* Istvánnak nevezte magát. Amint kiszállt a kocsiból, idegesen kezdett fel s alá szaladgálni a perronon s előbb kezeivel hadonászva, lengyel nyelven kiabálni kezdett össze-vissza, majd az utasokra támadt s a megrémült embereket agyba-főbe tiegelni kezdte. Nagy népcsődület verődött erre össze az állomáson s megfékezni igyekeztek a dühöngő embert. Vitek István erre a II. oszt. váróterembe rohant, hol szintén nagy ijedelmet keltett őrjöngésével az utasok között.

Végre közbelépett *Kerekes* János rendőr ellenőr, ki letartóztatta az elmebeteg lengyelt s bekisérte a rendőrségre. A rendőrségen *Lőrinczy* Gyula tb. rendőralkapitány hallgatta ki Vitek Istvánt tolmács segitkezésével. A kihallgatás alkalmával kiderült, hogy Vitek lembergi származásu ember, ki néhány száz kororonával s egy takarékpénztári betét könyvvel érkezett Nagyváradra. Vitek, ki a rendőrségen is igen idegesen viselkedett elmondta, hogy földet szándékozott venni Váradon s azért jött ide s mivel az állomáson nem találta emberét, kivel vásárt akart kötni, haragra gyulladt. Bessége s magaviselete mind azt látszottak igazolni, hogy agya nincs rendben s ezért azon ürügy alatt, hogy hazaküldik Lembergbe, *Bocsri* Ignác rendőrmester bekisérte az elmekórházba.

Amint beértek a gyógyintézetbe Viteken ismét kitört a dühöngés s csak nagynehezen tudták megfékezni, hogy magában vagy másban kárt ne tegyen.

Az elmekórházi orvos megvizsgálta s megállapitotta, hogy Vitek István idültebb elmebajban szenved s félni lehet, hogy nemsokára teljes erővel kifog törni rajta az esméleten kivüli dühöngés, miért is szigoru őrizet alá helyezték a beteg lengyelt.

Angyalcsinálók az élesdi járásban

Biharmegyében a folyton sülyedő erkölcsi állapotok sehol sem nyujtanak oly megdöbbentően sötét képet, mint az élesdi járásban.

A törvénytelen gyermekek nagy számot mutató statisztikája minden járásban feltalálható és mégis csodálatra méltóan éppen az élesdi járás az, ahol ez a statisztika dacára a járás nagy terjedelmének és lakosságának ugyszólván számba sem jöhet.

Hogy ez miként állhat mégis elő, arra az élesdi járási csendőrőrmester tud legjobban felvilágositással szolgálni, aki most egy lelketlen asszony üzelmeiről rántotta le a leplet. A járási csendőrőrmester ugyanis a mult évben névtelen feljelentést kapott, hogy a járás községeiben igen sokan egy szülésznő közbenjárásával olyan cselekedeteket követnek el, melyek a hatóság üldözése nélkül nem maradhatnak.

A csendőrőrmester nem akart felülni a névtelen feljelentésnek s épp ezért a vizsgálatot nem is inditotta meg. Mintegy két héttel ezelőtt azonban *Alsólugoson* meghalt egy fiatal asszony, akin megállapitotta a hatóság, hogy meg volt mérgezve. A mérget, melylyel korántsem saját életét akarta kioltani, egy szülésznőtől kapta. A csendőrőrmesternek ennél az esetnél besugták, hogy a faluban van még más is, aki kapott ehhez hasonló szert, de annak nem lett semmi baja és elérte vele a célját.

A csendőrőrmester nyomozni kezdett és ekkor nyomára jött, hogy Élesd szomszédságában *Eskülő* községben egy szülésznő van, aki üzletszerüleg foglalkozik az angyalcsinálással. Ennek az elvetemült, lelketlen boszorkánynak nemcsak az élesdi járásra terjeszkedett ki munkaköre, hanem még a szomszédos vármegyékből is sokan keresték fel.

Az eddigi nyomozat szerint Szilágy és Kolozsvármegyék területén nagyon sokan élnek, akik megfordultak az eskülői boszorkánykonyhában, de leginkább az élesdi járás bünös utra tévedt leányasszonyai és asszonyai keresték fel a szülésznőt.

Eddig megállapitották, hogy az élesdi járásban 20 leány volt rendes látogatója az eskülői asszonynak. A husz leány közül nyolcat letartóztatott a csendőrség. Ezzel azonban még korántsincs befejezve a vizsgálat, mert 20 leány ujabb husz leányt nevezett meg, akik szintén tagjai ennek a feketelelkü gárdának. A vizsgálat még hónapok mulva sem lesz teljesen befejezettnek mondható.

A csendőrőrmester és az élesdi csendőrség teljesen le van kötve a nyomozásnak ugy, hogy tegnap meg kellett erősiteni az élesdi őrséget. A járási őrmester az eskülői asszonyt tegnap tartóztatta le és adta át az élesdi bíróságnak.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Január 31. Polgári takarékpénztár közgyülése d. e. 11 órakor.

Jan. 31. Épitőiparosok szövetségének közgyülése d. e, 11 órakor.

Február 2. Gazdasági és Iparbank közgyülése d. e. 11 órakor.

Fobruár 3. Megyei közigazgatás ülése d. e. 9 órakor.

Febr. 3. A Szent László fiuenedékház és kolduspoló egyesület közgyülése d. u. 5 órakor.

Február 4. Nagyvárad város közigazgatási bizottság ülése d. u. 3 órakor.

Február 6. Biharm. Keresk., Ipar- és Terményhitelbank közgyülése d. u. 4 órakor.

Február 7. Biharmegyei takarékpénztár gyülése d. e. 11 órakor.

Február 7. Magántisztviselők egyesületének közgyülése d. u. fél 3 órakor.

Február 10. Leszámitoló és jelzálogbank közgyülése d. u. 4 órakor.

Február 11. Városi közgyülés d. u. 3 órakor.

Február 1. A városi jogügyi szakbizottság ülése d. u. 3 órakor.

Február 1. Orvosok szakülése d. u. 5 órakor.

* **Beöltöztetés.** Szerdán, február 3-án az Orsolya-zárda temploma ismét tanuja lesz a megható szertartásnak, uj apácák beöltöztetésének. A szertartás alkalmával az énekkar *Resch* Mihálynak, a székesegyház szép tehetségü orgonistájának »Missa Immaculata Conecpt. B. M. V.« cimü miséjét fogja előadni.

* **Rácz Mihály halála** A váratlanul elhunyt nyugalmazott főjegyző halála tegnap mindenütt mély részvétet keltett. A gyászeset ről értesült városi tanács, melynek oly huzamos ideig volt kiváló tagja, tegnap koszorut helyezett az elhunyt ravatalára. A városi tanács részvétét Rimler Károly polgármester, Darvassy Lajos és Lukács Ödön tanácsosok fejezték ki az özvegynél. Különösen megdöbbentette a hirtelen haláleset a kerületi munkásbiztositó pénztár tisztikarát, melynek épen most lett volna legjobban szüksége Rácz Mihály kiváló munkásságára. A pénztár tisztikara, valamint igazgatósága szintén részvétét nyilvánitotta és elhatározta, hogy testületileg fog megjelenni elhunyt igazgatója temetésén, mely ma délután 3 órakor fog végbemenni a Szent János-utca 62. számu gyászházból. A halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Rácz Mihályné szül. Szvoboda Mária és gyermekei: Ilona, férj. Pályi Leontinné, Endre, Mihály, Sárika, Mariska, Sándor és Zenó, valamint az összes rokonok fájdalommal tudatják a szeretett jó férjnek, atyának, vőnek, sógornak és apósnak Rácz Mihály nagyvárad város nyugalmazott főjegyzőjének, a kerületi munkásbiztositó pénztár ügyvezető-igazgatójának január hó 29-én este 7 órakor, életének 64-ik évében, rövid szenvedés után történt elhunytát. A megboldogult hült tetemei január hó 31-én délutáu 3 órakor fognak a Szent János-utca 62. számu gyászházból a ref. egyház szertartásai szerint a nagyvárad-olaszi-i köztemetőben örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tiszteletel meghivatnak. Nagyvárad, 1909. január 30-án. Áldás és béke legyen porai felett!

* **A lakbér szabályzat tárgyalása.** Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága holnap, február 1-én délután 3 órakor ülést tart a városházán, amelyen a lakbérszabályzat-tervezet tárgyalását folytatják.

* **Halálozások.** Részvéttel értesülünk, hogy *Jablonszky* Emil városi adópénztárnokot és családját mélységes gyász sulyzotta, fiának Jablonszky Istvánnak halálával. Az elhunytat élete tavaszán, alig 22 éves korában ragadta ki a halál a szerető szülők és testvérek karjai közül. Hosszabb ideig kinos betegség gyötörte s a gyönge test megtört a szenvedésektől. A család gyásza széles körben mély részvétet keltett. A temetés holnap, hétfőn, február 1-én délután fél 4 órakor lesz Várad-Velencén, a Báthory-utca 14. sz. háztól. — *Szüts* Sándor borsi retormátus leánytanitó, élete 71-ik évében elhunyt. Temetése holnap február 1-én délelőtt 10 órakor lesz Bors községben. Az elhunyt 51 évig szolgálta a tanügyet.

* **Pro Calabria et Sicilia.** A szerencsétlenül járt Messinaiak javára szép eredménynyel folyik a gyüjtés. *Glacz* Antal felkéri azokat, akiknél még gyüjtőiv van, hogy a gyüjtőivet a gyüjtött összeggel együtt február elsejéig juttassák kezéhez. Az ujabb adományokat az alábbiakban közöljük: Körösvölgyi takarékpénztár Élesd 25, Bagamér községi gyüjtés 47·70, Brátkai körjegyző gyüjtése 10, Hollósy Gyula körjegyző gyüjtése 55·50, Mezősas községi gyüjtés 24·30, B.-Szentandrás községi gyüjtés 33·34, Bihar község adománya 50, dr Berkovits Renéné gyüjt. 11, özv. Grünwald Henrikné gyüjt 10, Tulka községi gyüjtés 28·10, N.-Maros községi gyüjtés 5, B.-Szóvárhegy községi gyüjtés 21·80, Nyüved községi gyüjtés 7·56, komádi községi gyüjtés 87·28, Kötegyán községi gyüjtés 31·50, Mezőtelegd községi gyüjtés 16·10, Kötegyán község adománya 20, dr Wallerstein Mórné (Tenke) gyüjt 4, Pétery Béláné (Tenke) gyüjt. 2, Bónyi Adorján kir. közj. Margitta gyüjtése 44, dr Budala Mihály kanonok 20, Papnevelő intézet gyüjtése 10, Hajdubagos községi gyüjtés 80·21, Berekböszörmény községi gyüjtés 107·10, Éradony községi

Fiuk! Menjünk **Klein Sándor és Vilmoshoz** Fő-utca (Staniszló-utca sarkán)

Leányok! üzeltébe vásárolni, kapunk ott minden felszerelést ami szükséges, hogy az iskolában rendes tanulók lehessünk. Iskolatáskák 23, könyvszijjak 20, tentatartók 10, patent harisnyák 14, kötényes 35, gallerok 5, ingek 70, kofferek 1·—, keték stb

Grammophonok nagyválasztékban részletfizetésre is. Intézetek részére teljes felszerelések

gyüjtés 40·10, Kismarja községi gyüjtés 17·60, Nagyváradi Népbank gyüjtése 11·34, Popper Árpád gyüjtése 5 Reich Margitka gyüjtése 20·40, községi polg. fiuiskola 24·41 kor., összes 919·87, eddig kimutatva 2157·31. Eddigi eredmény 3077 kor. 18 fill.

* **Főuri keresztelő Élesden.** Megirtuk a napokban, hogy gróf *Zichy* Ödön nagybirtokos feleségének leánya született. Az ujszülött gróli kis leánynak tegnap volt a keresztelőjc, mely alkalommal Mária Antonia Lujza nevet nyerte.

* **Garázda kocsisok.** A káptalani uradalom bikácsi gazdaságának 2 igás kocsija bent volt ma valamelyes fuvarozás céljából. A tiz fokos hideg bizony átjárta őket, mire betekintettek valamelyik melegitő boltba. És nem igen számolták a pálinka porcióit, mert kis idő mulva virágos kedvvel ültek fel a kocsira, nem ismerve sem akadályt, sem villanyos kocsit, de még olyan embert sem, aki megtudja őket rendszabályozni. Hanem nem épen ugy sült el a dolog, ahogy ők gondolták, mert bizony a rendőrség vasmarka megforditotta a szekér rudját és szépen bevitte őket a rendőrségre, hol lehülés céljából egy kis városi szives látásra invitálták őket. A szegény elgyötört párákat további intézkedésig az uradalom őssigazdaságába vitték ki.

* **Orvosok gyülése.** A »Biharmegyei orvos-, gyógyszerészi- és Természettudományi egylet«, holnap, február 1 én délután 5 órakor rendes szakülést tart.

* **Tüzes bosszu.** A nagyváradi l. sz. káptalan kisjenei erdejében a Butyi-Pálinak nevezett vágásban levő erdőőri lakást valaki a mult éjszaka felgyujtotta. A csőszházban két erdőőr lakott. Ők már, mint a falusiak 8 órakor lefeküdtek és a boldogok nyugodt álmát aludták, amikor 11—12 óra között a zsindely ropogására ébredtek fel, mire kimentek már a fél tető lángban állott. Kevés butoraikat ki is hordták még idejében, de más mentő munkálatra már idejük nem volt ugy, hogy a tüz lokalizásáról szó sem lehetett. S mire hirt adva a kisjenei uradalmi főerdésznek az a helyszinére kiment, már csak a kopár falak voltak meg; a többi éghető rész mind a tüz martalékává lett. A kár 2000 koronát tesz ki. A tüz oka a kenyéririgység volt, mert a körülményekből itélve valószinüleg valamelyik elbocsátott szolgája tette az uradalomnak. Az épület biztositva volt a Gazdák Biztositó szövetkezeténél.

* **A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság** ma vasárnap délelőtt 11 órakor tartja rendes évi közgyülését.

x **A Fekete Sas tényképésze** rövid idő alatt megmutatta, hogy a fővárosban szerzett jó hirneve nem légből kapott frázis, hanem kiváló szaktudásának és finom izlésének méltó elismerése volt, mert várakozáson felüli eredménynyel dolgozik s müvészi képei tért hóditanak az elegáns salonokban. Képeinek nagybecsü sajátsága, hogy szemlélésük nem is fotografia, hanem eredeti festmény benyomását teszi s a megszólalásig hü alakjaiból megkapó szin és elevenség árad. Felhivjuk a nagyközönség érdeklődését különösen a farsangi szezon báli felvételeire, amikor a villanyvilágitásra berendezett müterem előzetes bejelentésre 9 óráig nyitva van.

Ma délelőtt 10-től 1 ig
a Pannonia-étteremben
a 37-ik gyalogezred - zenekara játszik.
Uj! Atalanta dala! Atalanta kettős! Uj!
Müncheni és dréher sör.

György és Sándor herceg társalognak.

Jelenet a konakban.

(*Saját külön tudósitónk telefon jelentése.*)

György: Hát öccse te is király akarsz lenni?

Sándor: Hja a kenyér, bátyám, ma az első és ha az emker biztositva látja haláláig a kenyerét bizony még királynak is beáll.

György: Jól van kérlek, de te Szerbiában akarsz király lenni és itt én is király akarok lenni. Két király pedig itt nem fér meg, Hanem ajánlom neked, menj át a Dunán és foglald el Magyarországot. Akkor aztán Magyarország lesz az enyém Szerbia meg a tied.

Sándor: Hohó bátya nem ugy van az. Magyarország az apám egyik kollegájáé, oda tehát nem mehetek mig idehaza családiasan elintézhetjük az ország sorsát. Ha békésen megegyezünk akkor te ülsz a trónon decembertől juniusig, én meg juniustól decemberig.

György: Igen? Persze te engem be akarsz csapni. Miből éljek én decembertől juniusig, hisz akkor nem fizetik az adót, persze juniustól decemberig amikor csak ugy öntik az emberek az adót, akkor te jóllakva ülnél azon a veszedelmes trónon, mig én hat hónapig koplalnék. Nem, ez nem mehet, hanem adok neked egy jó tanácsot. Jelenleg üresedésben van a szomáli alkirályság eredj te oda.

Sándor: Mit, megakarod fosztani a hazát tőlem, jegyezd meg, hogy nem félek tőled, ha megmersz mozdulni fütyölök egyet és az összes királygyilkosok be jönnnek és téged leölnek, mint a szerb rostélyoshoz való jószágot.

György: Igy állunk. Jól van most nem bántalak, de majd a hátad megett. Nagyon csodállak öccse. hogy nem átallottad összeadni magad azokkal gyilkosokkal. De ezt ne feszegessük különben, mert igy csinálták őseink is. Hanem nem félsz tőlem? A hátam megett van az egész katonaság és rommá lövetlek.

Sándor: Hahaha a katonaság, tudom, de tudod, hogy mivel van megtöltve a katonaságod fegyvere.

György: Puskaporral.

Sándor: Igen, de szerb puskaporral, amit a »Magyar Huszár« lóhoz cimzett gyár készitett.

György: (Hirtelen.) Nem is igaz, mert azokat a lovakat az orosz cártól kaptuk és a . . . (hirtelen félbe szakitja.)

Sándor: Ugy ugy, hát megértetted? Most már csak beláthatod, hogy tökéletesen mindegy, ha az ágyukkal, vagy a lovakkal lövöldöztetsz rám. Ellenben én, ha te be nem fogod a szádat, éjjel mikor te alszol, felváltatom a konak őrségét, be jövök az embereimmel és téged lekaszabolunk, aztán kidobunk az ablakon. Mondjál le, mert mi összeesküszünk és gyilkolunk.

György: Jól van. Én nem bánom, lemondok, de te ennek ellenében nekem adod át a királygyilkosokat.

Sándor: (Fanyar mosolylyal.) Ezt szivesen megteszem, mert ha nem adom és én kerülök a trónra, ugyis hozzád pártolnak át.

Plutó.

MULATSÁG.

Naptár.

Január 31. Legényegylet hangversenye. (Csarnok).
Február 1. Középesy colon-estély, (Csarnok).
Február 1. Dr Kiss Döméné és Papp Imréné-colon estélye a Zöldfában.
Feáruár 6. A várad-velencei Katholikus Kör táncmulatsága.
Február 6. Vasutas-bál. (Restauratio).
Február 6. Germán colon-estély a »Pannónia« dísztermében.
Február 8. Fráter Lóránd hangversenye a Csarnokban.
Február 16. Swärdström négyes hangversenye a Csarnokban.

A legényegylet hangversenye és táncestélye.

Elhozta Isten azt a nagy napot a legényegylet számára, melyen kiváló alkalma lesz a bemutatkozásra a nagy társadalom szemei előtt. Eddig sem volt ismeretlen, de most teljes kifejlésében óhajt bemutatkozni mint egy viruló szervezet hatalmas arányaival.

A Kereskedelmi Csarnok tágas, boltives termei fényben uszó csilláraival, enyhe légkörével kellemesen fogja érinteni a legényegylet vendégeit.

A hangverseny müsora után *Hamza* Gyuszi hires primás és 16 tagu bandája fog művészetével élvezetet nyujtani ugy a táncoló pároknak, mint a bennük gyönyörködő nézőközönségnek. Föltétlenül meg fog felelni minden igénynek az ételek és italok kitünő minőségére, izletességére, tisztaságára és jutányos árára nézve *Benradt* Albert jóhirü vendéglős és a mellékteremben elhelyezett cukrászda. Ruhatárak, pipere-szoba, borozótermek és a fényes tiszti étkező a nagyközönség rendelkezésére állanak.

A hangverseny müsora a következő

1. Férfi négyeskar. Magyar népdalegyveleg Lányi Ernőtől. Karvezető Huszár László.
2. Zenekar. Kun László: Szerenád az »Ocskay brigadéros«-ból. Vonósnégyes.
3. Női hármas énekkar. Alkonyatkor. Szerzője Major Gyula. Karvezető Neworáll István.
4. Zenekar. Lange Gusztáv: Nagymamácska. Vonóshatos.
5. Vegyes énekkar. Dalosok indulója. Szerzette Neworáll István. Zongorán kiséri a szerző.
6. Zenekar. Boieldieu: Részletek »A bagdadi kalifa" operából. Karvezető Kürti István.

Az egyesület rendezősége nagy sulyt helyez vendégei igényeinek kielégitésére, hogy a legnagyobb figyelemben, barátságban, kényelemben és ami a legfőbb, a müvészi müsorban, szellemi élvezetben részesüljön.

Az egyesület szereplő tagjai és közreműködői este fél nyolc órára a Csarnokban, külön termükben gyülekezve várják vendégeik érkezését, hogy a hangverseny *8 órakor* kezdetét vehesse. A pénztár 7 órától nyitva lesz.

✳ **Kiss Döméné és Papp Imréné colon-estélye.** Február 1-én lesz megtartva Kiss Döméné és Papp Imréné colon-estélye a Zöldfa-szálló maradványában. Nem nagyarányu dolog lesz, hanem annál kedvesebb és annál családiasabb lesz, mondhatnánk a váradi közönség szine-java fog eltölteni egy kellemes estét. Illatos lesz a terem a sok az élettől pirospozsgás leány-arcoktól. Kis tündérkertté változik át a rideg régi Zöldfa épülete, amely sok bájos kisleánynak, de éppen ugy azok hozzátartozóinak fogja jó emlékeit egygyel szaporitani.

EGYESÜLETEK.

)(**A Biharmegyei Népnevelési Egyesület** ma, vasárnap délután 5 órakor tartja 7-ik sorozatos előadását a községi polgári isk. 2-ik emeleti zenetermében. Előadások lesznek: Dr *Krüger* Aladár ügyvéd ur, aki a magyar alkotmányt fogja ismertetni és *Horváth* István tanár ur, aki vetitett képek kiséretében a Naprendszerről tart előadást. Az előadás mindenkire nézve teljesen ingyenes. *Az elnökség.*

Igazságszolgáltatás.

§ **A férj bosszuja.** A tegnapelőtt megkezdett esküdtszéki tárgyalás tegnap 9 órakor folytatódott. Rövid vád és védbeszéd után az esküdtszék felmentette *Koronkai* András bagaméri lakost szándékos emberölés kisérlete alól, ki hütlen nejére több revolverlövést tett. Védő *Medvigy* Gábor dr volt.

SZINHÁZ.

Heti müsor.

Vasárnap délután: Pádua hercegnője, este: Don Quijote.
Hétfő: Don Quijotte.
Kedd d. u.: Postás fiu és a huga, este: Don Quijotte.
Szerda: Don Quijotte.
Csütörtök: Pont Biquet-család.
Péntek: Dolovai nábob leánya.
Szombat: Velencei kalmár.
Vasárnap d. u.: Szép gárdista, este: Forradalmi nász.

TÁVIRATOK.

A Ne temere felfüggesztése.

Budapest, jan. 0. Vaszari Kolos hercegprimás e hó 25 én a szentszéktől értesitést kapott, hogy a pápa a Ne temere hatályát Magyarországra egy félévi időre felfüggesztette. A püspöki kar abban a hiedelemben van, hogy ez a felfüggesztés állandó marad.

TANÜGY.

Az iskolaszék ülése.

Nagyvárad város községi iskolaszéke tegnap délután rövid ülést tartott, amelyen inkább csak a bejelentéseket intézték és néhány felszólalást hallgattak meg és intéztek el.

Rimler Károly polgármester elnöklete alatt az iskolaszék tagjai tömegesen voltak jelen. Az elnök bejelentette *Winkler* Lajos polgári iskolai igazgató nyugdijazását s elismeréssel emlékezett meg a nyugdijba lépett igazgató negyven éves buzgó munkásságáról, amelyet a községi polgári iskola fejlődése érdekében kifejtett. Inditványozta, hogy az iskolaszék Winkler Lajos személye iránt elismerését jegyzőkönyvbe iktassa s erről a távozó igazgatót értesitse. Az inditványt örömmel fogadták. Az uj igazgatót a tanfelügyelő bizza meg az iskolaszék kijelölése alapján, azonban az utasitás szerint akkor töltendő be az az igazgatói állás, amikor az összes rendszeresitett tanitói állások be lesznek töltve. Tehát az igazgató jelölését a jövő ülésen eszközli az iskolaszék, amikor egy már szervezett rajztanitói állást betöltenek. A 3. polgári fiosztály felállitása folyán egy uj rajztanitó állást is szerveznek s megbizták az elnökséget, hogy erre a pályázatot hirdessék meg. A III. osztálynál felállitandó parallel osztály részére is szükség van tanitói állásra s csodálkozunk, hogy ezen állás szervezése iránt nem tett az elnök előterjesztést.

Dr *Grósz* Menyhért felszólalt, hogy az egyik lapban az Or-utcai iskola növendékei között előfordult vetekedést emliti a Napközi Otthonnal kapcsolatban. Ez téves információn alapul, mert az Or-utcai iskolánál nincsen Napközi Otthon.

Dr *Vucskics* Gyula kijelenti, hogy az általa szerkesztett »Tiszántul«-ban jelent meg a közlemény. Mint ott emlitve van, egy községi iskolai tanitó küldte be, tehát komoly dologról van szó. Az Or-utcai dolog különálló a napközi otthonban történt dologtól s ez a lapban nincs egybehozva, hanem külön van felemlitve. A kérdésben levő botrányos ügyekben rendeljék el a vizsgálatot, ha kell, a fegyelmit.

Gábel Jakab kérdést tesz hogy kik helyett választotta meg a törvényhatóság a két iskolaszéki tagot. Az elnökség azt mondja, hogy dr Radó Ignác és Sipos Orbán helyett; de hiszen Sipos Orbán nem köszönt le a tagságról s ettől nem lehet megfosztani.

Rimler Károly elnök szerint csak sajnálatos félreértés lehetett a dolog. Utána néz s valami uton tisztázzák a kérdést.

Dr *Adorján* Ármin sürgette még a vizsgálatok reformja tárgyában kiküldött bizottság működésének megkezdését. Még apróbb folyó ügyeket tárgyaltak s az ülés véget ért.

KÖZGAZDASÁG.

A Központi Takarékpénztár közgyüiése

A nagyváradi Központi Takarékpénztár tegnap délután tartotta ötödik évi rendes közgyülését *Zathureczky* István elnöklete alatt s a részvényesek tömeges jelenléte mellett.

Meglepően fényes az az eredmény, amit ezen fiatal, alig öt éves pénzintézet az elmult évben elért. Az igazgatóság teljesen rászolgált a részvényesek elismerésére és bizalmára s ha a jövőben is ilyen eredményes működést fejt ki, rövid idő alatt a legkiválóbb vidéki pénzintézetek sorába lép.

Zathureczky István a gyülés megnyitása után konstatálta, hogy a részvényesek kellő számban jelentek meg, amennyiben 99 részvényes 1400 részvény képviseletében s a jegyzőkönyv vezetésére dr Rezső Mór intézeti ügyészt kérte fel.

Dr *Popper* Ákos vezérigazgató felolvasta az igazgatóság jelentését, mely szerint az ez évi tiszta nyereség 343,503 kor. 96 fillér.

A mérleggel együtt elfogadták s a felmentvényt megadták.

Ezután megválasztattak a felügyelő bizottság elnökéül dr Matolay Károly, tagjaiul Biszterszky Iván, Darvas Imre, Hunyady Ferenc, dr Kopper Adolf. Léderer Márton és Rosenberg Izsó.

A kisorsolt 14 igazgató tanácsos helyét a következőkkel töltötték be: Fekete Sándor, Glüchsmann Ármin, Havassy Zsigmond, Kovács Kálmán, Kelemen Kálmán, Lakatos I. József, dr Löblé László, dr Miskolczy Pál, Popper Árpád, Róth János, Sártory Endre, Schvarcz József, Vertán Ernő és Wallerstein Ferenc.

Végül dr *Sebő* Pál inditványára az elért szép eredményéért az igazgatóság és tisztviselői karnak köszönetet szavaztak s a közgyülés véget ért.

A gabonatőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, jan. 29.

Buza május	50 kilogrammonként			11.60
Buza okt.	—	—	—	10.38
Rozs okt.	—	—	—	8.96
Zab májusra	—	—	—	—.—
Zab okt.	—	—	—	7.04
Tengeri máj. 1908.			—	6.85
Tengeri jul.	—	—	—	6.69

Értéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, jan. 29.

Osztrák hitelrészvény	—	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	—	748.—
Leszámitoló bank	—	—	743.75
Rimamurányi	—	—	561.50
Osztrák-m. államvasuti részv.		—	692.25
Közuti vasut	—	—	552.—
Városi villamos vasut	—	—	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. jan. 29.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	—	82.75
Magyar földtehermentesitési kötvény 4. sz.			240.—
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény			95.50
Magyar nyeremény sorsjegy kölcsön			93.50
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön			94.50
Osztrák járadék papirban	—	—	186.—
Osztrák járadék ezüstben	—	—	145.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	97.25

REGÉNYCSARNOK.

EMIKE.

IRTA:

HAJDU IMRE.

(Folytatás.) 39.

Val ban az volt, mert amint a szobába értek, Nina néni a leirt székben foglalt helyet, pápaszemét helyreigazitva, egy közel álló széket jelölt ki Demeternek.

— Foglaljon helyet kedves öcsém! foglaljon helyet s mondja meg nekem, valljon való e, amit én sejtek, hogy tudniillik ön végkép eltávozott unokaöcsémtől?

Demeter szerényen meghajtotta magát, helyet foglalt s miután könyekben uszó szemeit megtörülte volna, ekként válaszolt:

— Nagyságos asszonyom! sejtelme való.

— Ej! ej! ily váratlanul s ily rögtönözve, — s mi adott minderre okot?

— Ha az ok elbeszélése nem leend terhére nagyságodnak? szerencsémnek fogom tartani, ha szerencsétlenségemet elpanaszolhatom.

— Sőt ellenkezőleg édes öcsém! igen kérem önt annak részletes elbeszéléséért, — válaszol kiváncsian a jó öreg asszony.

Itt azután részletesen elbeszélte Demeter mindazt, amit tudott s melynek mi feljebb szemtanui valánk.

Az elbeszélés folyama alatt az öreg asszszony arcán mindég jobban látszottak az ingerültség nyomai, mig végre az elbeszélés végeztével hevesen tört ki.

— Embertelen gazok! becsületrablók! lélekgyilkosok! — no de hisz' csak várjatok, ezért jól megmosom a fejeteket, egy müvelt embert legfőbb kincsétől becsületétől ily gaz módon megfosztani; ez mégis hallatlan! ne féljen öcsém semmit! — biztatja Demetert jószivüleg az ingerült öreg asszony, én önnek méltatlan bántalmazásáért méltó elégtételt fogok szerezni.

A szegény fiu könnyeit törülte, melyek az elbeszélés alatt szemeit elözönlék, azután felkelt helyéből s számtalan csókkal halmozta a tisztes nő kezét.

— Szegény fiu! — veti utána részvéttel az öreg nő, Demeter arcát gyöngéden megsimitva, mialatt pápaszemét kissé feltolta s fénytelen szemeiből a részvét legdrágább gyöngyeit törülte ki, — de mondja csak — folytatá tovább — kire gyanakszik, hogy az ezüst kanalat kufferjébe rejthette?

— Isten látja lelkemet, én senkire sem gyanakszom.

— Hm! hm! — csóválja fejét békételenül gondolkozása közben az agg nő, — a kanál magától a kufferbe nem mehetett, cseléd oda nem tehette, mert az nem az ön kufferjébe rejtette volna a lopott tárgyat, hanem sajátjába, honnan is iparkodott volna azon két hét alatt ;uladni, idegen ismét nem tehette, még karakánságból sem mert hisz' mi érdek vagy élvezet verézelhette volna ez ocsmány tett elkövetésére? — füzi tovább gondolatait, — azután a kulcs is állitása szerént mindég zsebében volt?

— Igenis, kivéve egyszer, egy reggelen találtam kulcsaimat a jobb zsebem helyett, hová azokat tenni szoktam, a balban; arra azonban nem emlékezhetem vissza, valljon szórakozottságból nem magam tettem é azt oda.

— Különös valóban nagyon különös no és nem feledkezett meg ilyenképen másszor is?

— Soha! kulcsaimat mindég a jobb zsebemben találtam.

Egyszerre csak kipirul az agg nő arca, jobb kezének mutató ujját homlokára illeszti, mint aki hirtelen valamit felfedezett s elkiáltja magát:

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős
Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Nagyszülőink ugyancsak csodálkoznának,

ha láthatnák, mekkorát fejlődött a téli sport. Szánkó, bobszki és szki az uralkodó és az előkelő világ téli sportünnepeket rendez. Hát bizonyára egészséges a téli sport, de csak akkor, ha az ember óvatosan védekezik a meghülés ellen. És ezt biztosan és kényelmesen akkor éri el az ember, ha utazás közben folyton egy szodeni ásványpasztillát (Fay-féle valódit) szopogat. Hogy Fay valódi szodenije minden meglevő meghülést gyorsan megszüntet, az régóta ismeretes. Sktulyáját 1 korona 25 fillérért minden gyógyszertárban, drogér ában és ásványvizkereskedésben meglehet vennni.

Vezérképviselet Magyarzrszág Ausztria részére: Guntzert W. Th. Wein IV. Grosse Neugassse 17.

Magyar királyi államvasutak igazgatósága.

359817—908. sz.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága nyilványos versenyt hirdet Nagyvárad állomáson épülő 28 állásu köralaku mozdonyszin vasfödélszerkezetének munkájára.

A tervek, költségvetés, szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati föltételek, valamint a munka végrehajtására vonatkozó egyéb föltételek Budapest-n, a magy. kir. államvasutak igazgatóságának alépitményi ügyosztályában (VI. Teréz körut 56. sz. III. 17. ajtó) a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a központi tervtárban (VI. Teréz körut 56. földszint) tiz koronáért beszerezhetők.

Az ajánlatok legkésőbben 1909. évi febr. hó 17-én déli 12 óráig nyujtandók be alulirott igazgatóság épitési és pályafontartási főosztályában (Budapest, VI. Teréz körut 56. sz. II. em. 10) Az ajánlatok egy korona, az ajánlat mellékletei ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva és lepecsételve a következő felirással nüujtandók be:

»Ajánlat a Nagyvárad állomáson létesitendő mozdonyszin vasfödélszerkezetére.«

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyujtását megelőző napon, vagyis 1909. évi február 16 án déli 12 óráig, az ajánlati végösszegnek 5 százaléka teendő le bánatpénz gyanánt, a magy. kir. államvasutak központi főpénztáránál, (Budapest, VI. Andrássy-ut 75. sz) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapirok a budapesti áru- és értéktőzsdén legutóbb jegyzett árfolyam szerint számittatnak, de névértéken felül nem vétetnek számitásba.

Pósta utján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénynyel adandók fel.

A magy. kir. államvasutak előtt ismeretlen ajánlattevők tartoznak szállitó képességüket és megbizhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamra bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

Olyan ajánlattevők, kik e pályázatra kiirt munkák teljesitésére törvényes képesitésével nem birnak, kötelesek ajánlataikban ily képesitéssel biró megbizottat megnevezni és annak képesitését igazolni.

Budapest, 1909. évi január hóban.

Az igazgatóság.

Özv. dr DEÁKNE

kitünő hirnevü

fogmütermében

huszonhatévi gyakorlatom alapján legjobb anyagokból müvészi kivitelben minden ebbe a szakmába vágó munka készül. Nagyvárad, Kossuth-utcza 2. szám, a »Fekete Sas«-sal szemben.

Február hó 16-án

a „Kereskedelmi Csarnok“ disztermében lesz megtartva a

VILÁGHIRŰ

SWÄRDSTRÖM

négyes hangversenye.

Zongorán kisèri: TARNAY ALAJOS ur, az országos zeneakadémia tanára.

Belépő jegyek: 8, 6, 4 és 2 kor. árban e őre válthatók SEBO IMRE könyv- és papirkereskedésében Rákóczi-ut.

A folyó hó végén nyilvános aláirásra kerülő

4½% m. kir. kincstári jegyekre

előjegyzéseket az eredeti felvételek mellett elfogadunk.

MAGYAR BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FRÁTER LORÁND

a magyar dal mestere

TARNAY ALAJOS

az orsz. zeneakadémia tanárának közreműködésével

egyetlen

hangversenyét

1909. február hó 8-án, a Kereskedelmi Csarnok disztermében tartja meg.

Kezdete fél 9 órakor.

Belépő jegyek **6, 4** és **2** kor. árban kizárólag **Sebő Imre** könyv- és papirkereskedésében kaphatók.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.

Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.
Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

Betétek után tiszta

5% kamatot fizet.

(Betét kamatadót az intézet fizeti.)

VÉRSZEGÉNYSÉG, ÉTVÁGYTALANSÁG, IDEGESSÉG GYÓGYITÁSÁRA és GYENGE GYERMEKEK, VALAMINT FELNŐTTEK SÁPKOROS FIATAL LEÁNYOK ERŐSBITÉSÉRE a legkitünőbb készitmény a KRIEGNER-féle

TOKAJI CHINA VASBOR.

Valódi 5 Puttonos TOKAJI BORBÓL KÉSZÜL, NAGYON KELLEMES IZŰ. HATÁSA BIZTOS.

Kis üveg ára 3.20 K, nagy üveg 6 K a gyógytárakban. Postai szétküldés naponta utánvéttel vagy a pénz előzetes beküldése után.

KORONA-GYÓGYSZERTÁR BUDAPEST, KALVIN-TÉR.

MEGHIVO.

A Biharmegyei Kereskedelmi, Ipar- és Terményhitelbank nagyváradi bejegyzett pénzintézet, Nagyváradon az intézet helyiségében (Nagy-Telekiutca 3. szám) **1909. évi február 6-án délután 4 órakor**

XL. évi rendes közgyülését

tartja, melyre a t. részvényeseket ezennel meghivja.

TARGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság jelentése az 1908. üzleti évről és indi ványai a mérleg, zárószámadások, tartalék és osztalék tárgyában.
2. A felügyelő bizottság jelentése az igazgatóságtól előterjesztett mérleg és zárószámadások, valamint a nyereség felosztására vonatkozó inditványai megvizsgálásáról.
3. Az előző tárgyak s az igazgatóság és a felügyelő bizottságtól kért felmentvény iránti határozathozatal.
4. Az igazgatóság jelentése a tiszti nyugdijalap állásáról.
5. Az uj nyugdijszabályzat megalkotása.
6. A felügyelő-bizottság két rendes és egy póttagjának, valamint alapszabályszerint, választmányi tagok választása.

Azok a t. részvényesek, akik a fenti közgyülésen résztvenni óhajtanak, tartozoak a közgyülést 3 nappal megelőzőleg részvényeiket a le nem járt szelvényekkel a bank pénztáránál Nagyváradon letéteményezni, hol is 1909. január 27 től kezdve a mérleget és a zárószámadásokat valamint a felügyelő bizottság jelentését megtekinthetik.

Nagyvárad, 1909. január hó 26-án.

Az igazgatóság.

Berkes Bertalan

Nagyvárad, Zöldfa-utcza 21. sz. a.
TELEFON 180. TELEFON 180

Gazdálkodóknak gépolaj tovatta zsir, kátrány stb. Vidéki kereskedőknek cipőkrém, parkett fényezőmáz, Emke lakkok tsb. vételénél legnagyobb árengedmények.

Belépési felhivás

a 6-ik évtársulatba.

A Belvárosi Takarékpénztár kebelében alakult **Belvárosi Takarék és Hitelszövetkezet** *minden év január és julius elsején* egy-egy három évig tartó uj évtársutatot nyit. Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér fizetendő, melynek összege a három év elteltével a felmerülendő haszonnal együtt fog az üzletrészeseknek visszafizettetni.

A szövetkezet célja a takarékosságot előmozditani s a tagok hiteligényeit kielégiteni. Szövetkezetünk tehát amellett, hogy *a takarékosság ügyét szolgálja* tagjainak betéteik négyötödrésze erejéig *kölcsönt is nyujt.*

Vidéki tagok a heti befizetéseiket befizetési lapok utján teljesithetik.

Felvételidij üzletrészenként 10 fillér s az első betét befizetésekor mindenki megkapja a saját nevére kiállitott betéti könyvecskéjét.

Szövetkezetünk igen tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik szövetkezetünk tagjai óhajtanak lenni felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti helyiségünkben (Rákóczi ut, Barts—Óvári palota) bármikor jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1909. január 1.

A Belvárosi Takarék és Hitelszövetkezet igazgatósága.

Megfelelő szemüvegek orcsiptetők, francia szinházi látcsövek, kipróbált hőmérők, mérnöki műszerek nagy választékban kaphatók

Klein Húgó

ászerészneli Nagyvárad, Rákóczi-út (Orsolya zárda.)

Javitások rögtön eszközölte tnek!
!! Saját műhely!

Tőtős Mihály

Épület és diszmü bádogos mester
:: Bethlen-utcza 36. szám. ::

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget hogy épület és diszmü bádogos munkáim mellett elfogadok teljes fürdő berendezéseket, szökőkútakat és vizvezetékeket saját rezervával, ugyszintén házaknak egész éven át jókarban tartását.

Nagyobb vállalatnál költségvetéssel dijtalanul szolgálok.

Helybeli és vidéki telefon száma 386.
Ugyanott két tanuló felvétetik.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszitő műhelye Nagyvárad, Fő-utcza 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő uri szoba és szalon berendezések, mindennemü modern stv szerint. Vas, réz és hajlitott fa butorok rendkivül nagy választékban. 220

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak
Kivánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Hirdetések

felvétetnek

a kiadóhivatalban.

Szölő-oltványokat

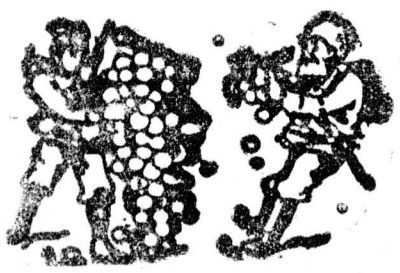

szállit, *fajtiszta ságáért jótállva* legdusabb választékban a már évek óta elsőnek

és legmegbizhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szöllőoltvány-telep.

Tulajdonos: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 39. sz. (Nagyküküllő-megye)

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben találhatók az ország minden részéből érkezett elismerő levelek, ennélfogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől is szóval vagy irásbelileg bizonyságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbizhatóságáról.

A téli ujdonságok már megérkeztek!

Férfi kalapok, ingek, nyakkendők, és zsebkendők különlegességek, női berliner, gyapju és selyem kendők, és escharpok. — Schroll féle sifonok és vásznak paplanok mesés olcsó árakban! Szabó kellékek, bélés áruk!

Kézimunkák és minden hozzávalók
!! FELTŰNŐ OLCSÓ ARAK !!

KLEPFER ALBERT

— FÉRFI ÉS NŐI DIVATÁRUHÁZÁBAN. —
Nagyvárad, Teleky-utcza 28 szám.
:: TELEFON 703. ::

Globin

a legjobb és legfinomabb Cipotisztitószer

Egyedüli gyártás: Hatz & Schulz gőz-mészárszéki és Lipcsei Fényáru

NAPRÓL-NAPRA

emelkedik a

PESTI HAZAI TAKARÉKPÉNZTÁRI SORSJEGYEK

árfolyama.

Hivatalos tőzsdeárfolyama	január 4-én	— — — —	K 99.50 volt
„ „	január 7-én	— — — —	K 100.50 volt
„ „	január 9-én	— — — —	K 102.— volt
„ „	január 18-án	— — — —	K 104.— volt

MA EGY DARABNAK ÁRA MÁR K 110.—

Hasonló áremelkedés esetén valószinü, hogy ezen sorsjegyeknek hivatalos árfolyama még a legközelebbi (február 5.) huzás előtt körülbelül 128.— koronára emelkedik.

A 300.000 darab Hazai sorsjegy legutolsó huzása 67 év mulva lesz, mely idő alatt K 65.160.950 nyeremény fizettetik ki ezen sorsjegyekre, azaz átlagban minden sorsjegyre K 217.20 esik. Tekintve, hogy a rendkivül előnyös játéktery értelmében valamennyi sorsjegynek nyernie kell, sőt minden sorsjegy többször is nyerhet, vételük mindenekelőtt ajánlható. A főnyeremények **600.000** korona **300.000** korona és számtalan nagyobb nyeremény.

Egy darab sorsjegy mai ára — — — K 110.—
Előlegül küldendő — — — — K 8.—
A hátralékos vételár — — K 102.—

a vevő tetszése szerint törleszthető akár 20 év alatt, csakis évenként legkevesebb 5 korona törlesztése kötelező. — **Az első negyedévi kamatot elengedjük.**

A hátralékos tartozás után, melyet a törlesztések csökkentenek 5 és fél százalék kamat fizetendő. Az előleg beküldése után a megrendelő azonnal megkapja a sorsjegy számával ellátott letétivet, melyet birva, a **február hó 5-iki** huzáson már részt vesz és a sorsjegyre eső minden nyeremény kizárólag őt illeti meg. A hátralékos 102 korona lefizetése után a vevő azonnal megkapja az eredeti sorsjegyet. Minden huzás után ingyen küldünk sorsolási értesitőt.

Sziklay Géza és Társa

bank- és váltóüzlete Budapest, VIII., Baross-tér 3.
(Saját házában.) **(József-főherceg szálló.)**

Pénz.

Olcsó

tőketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósit, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való ***adás-vételét*** vagy ***bérletét*** a legsikeresebb eredménynyel közvetit.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,
volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
27 Nagyvárad, Mészáros-utca.
Telefon szám 424.

Kiadó lakás.

3 szoba, előszoba, konyha, kamara és fürdőszobából álló lakás Szent János-u. **22. sz.**

május 1-re kiadó.

Uj üzlet megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására hozni, hogy a Sas-szálloda passageában fővárosi mintára, a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő, páratlan fényes berendezésü

hentesáru különlegesség és csemege-üzletet

nyitottam, hol saját gyártmányu mindennemü ezen szakmába vágó cikkeim naponta friss állapotban s csemege áruk is kaphatók lesznek.

Becses pártfogást kérve vagyok teljes tisztelettel

Fröhlich János.

Megnyiltak a Fekete Sas nagyszálloda éttermei.

Nagyvárad valóságos látványosságát képezi a Fekete Sas éttermei és földalatti (souterrain) vendéglőhelyiségei. Pazar fény közepette a legmodernebb berendezkedés biztositja a kitünő kényelmet ezen helyiségekben.

Kitünő magyar és francia konyha, kiváló bel és külföldi borok, Dréher féle dupla márciusi sör.

Társas étkezések céljára a legalkalmasabb helyiségek állanak rendelkezésre. Valóban méltán részesül ezen helyiség és annak fáradságot nem kimélő bérlője BENRÁD ALBERT arra, hogy a nagyközönség őt pártfogásban részesitse.

Nagyvárad város VILLAMOS MÜVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javitott **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75** százalék **megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa ***darabja 4.50 kor.*** 100 gyertyásé ***7 kor. 50 fill.***

10 drb. egyidejü vételnél 10% eng.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemü ***izzólámpa különlegességek***, fényképészlámpák, ugyancsak **5** százalékkal **kartell áron alól kaphatók.**

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épitett nagy

csillár-raktárunkat

megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

¼ lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

villamos világitási

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővitését, átalakitását, javitását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállitását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Meghivó.

A »Bihoreana takarék és hitelintézet részvénytársaság részvényesei az alapszabályok 10. §-a értelmében tisztelettel meghivatnak a **Nagyváradon, 1909. február 18-án délelőtt 10 órakor** az intézet helyiségében megtartandó

X-ik rendes közgyülésre.

A közgyülés tárgyai a következők:

1. A jegyzőkönyv hitelesitésére három hitelesitő s a választások vezetésére három szavazatszedő bizottsági tag megválasztása.
2. Igazgatóság évi jelentése.
3. A felügyelő bizottság jelentése az évi számadások, a mérleg és a nyereség felosztására vonatkozó inditványok felülvizsgálásáról.
4. Az évi mérleg megállapitása és a nyereség felosztására vonatkozó határozat.
5. A jelenléti jegyek értékének megállapitása az 1909. évre.
6. Azon célnak megjelölése, amelyre az igazgatóság inditványára a 61. §. c) pontjában megjelölt összeg forditandó.
7. Az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok fizetésének megállapitása.
8. Igazgatósági tag választása F évre, 5 felügyelő bizottsági tag választása 3 évre.

A t. részvényes urak b. figyelmébe ajánljuk az alapszabályok következő intézkedéseit:

24. §. A szavazati jog gyakorlásához feltétlenül megköveteltetik, hogy az illető részvényes legalább hat hóval a közgyülés előtt részvényei tulajdonosaként az intézet könyveiben legyen vezetve és hogy ezen részvényeket s esetleg a meghatalmazási okiratokat egy nappal a közgyülés előtt az intézet igazgatóságánál, illetve az igazgatóság által megjelölendő helyre, téritvény mellett letéteményezze.

Az igazgatóság által megjelölt helyeken letéteményezett részvények csak az esetre vétetnek figyelembe, ha az azok letételéről szóló elismervény legalább s a közgyülést megelőző napon az intézetnél letétetik.

Az alapszabályok 24. §-ában foglalt intézkedéssel kapcsolatban van szerencsénk megjegyezni, hogy az 1909. január 21-én tartott igazgatósági teljes ülésben a részvények letételére, illetve elfogadására, valamint a letéteményezésről szóló téritvény kiadására az »Albina«, »Victoria«, »Silvania«, »Economul«, »Oraviciana«, »Pátria« és »Timisana« pénzintézetek jelöltetettek ki, illetve kéretnek fel.

Nagyvárad, 1909 január 21. ***AZ IGAZGATÓSÁG***

A Bihoreana Takarékpénztár r.-t. zárszámadása 1908. évről.

Mérleg-Számla

TARTOZIK							KÖVETEL.			
		K	f.	K	f.			K	f.	K	f.
114	Pénztári készlet			91116	80	1	Alaptőke			1200000	—
150	Giró-sz. az osztr. magy. banknál			2854	67	118	Tartalékalap*	174500	—		
153	M. kir. postatakarékpénztár			590	95	39	Veszteségek tartalékalapja	7500	—		
107,117	Váltótárca			3192732	01	149	Nyugdijalap**	33000	—	215000	—
108	Jelzálog kölcsönök			527592	—	147	Betétek			1560103	83
98	Törlesztéses jelzálogkölcsönök			32635	44	125	Visszleszámitolt váltók			1045440	—
142	Folyószámla adósok			202672	91	102	Atruházott törl. jelz. kölcsönök			11585	24
92	Előleg kölcsönök			18490	—	141	Lombard kölcsön			33000	—
122	Kötvény kölcsönök			12488	—	105	Pénztári letétek			12792	21
132	Értékpapirok			123089	—	84 95 110 124 139	Fel nem vett osztalék			864	—
133	Ingatlanok			16000	—	36	Atmeneti kamatok egyenlege			43587	12
25	Felszerelések (leirás után)			5215	46		Nyereség áthozat	3013	57		
136 137 144 146	Különféle adósok			3270	55		Tiszta nyereség	104361	82	107375	39
				4229747	79					4229747	79

* az ez évi hozzájárulással 200.000 K emelkedik.
** » » » » 40.000 » »

Nyereség- és Veszteség-Számla

TARTOZIK							KÖVETEL			
		K	f.	K	f.			K	f.	K	f.
54	Tartalékalap 4% kamata			6311	67	6	Nyereség-áthozat az 1907. évről			3013	57
143	Visszleszámitolási kamat			53931	60						
145	Lombard kamat			855	26		Kamatok:				
103	Atruházott törlesztéses jelzálogkölcsönök kamata			925	37	109 120 116	Váltók után			262445	32
111	Betétkamat			72967	73	129	Jelzálog kölcsönök után			44832	99
151	10% betétkamatadó			7296	79	113	Előleg » »			1101	76
152	Adó			20073	81	131	Kötvény » »			1188	81
123	Fizetések (tisztv. igazg. és felügy. biz. tagok részére)			44312	—	101	Folyószámla adósoktól			10131	41
128	Üzleti költségek (nyom., postabér világitás, fütés, telefon stb.)			9882	—	35	Törl. jelzálog kölcsönök után			2044	82
148	Házbér			2248	—	64	Más intézeteknél elhelyezett tőke után (70% adómentes)			369	44
127	Napibiztosi dijak			3966	—	59	Ingatlanok jövedelme (már megadóztatva)			700	—
48	Leirások			6252	01	73	Értékpapir kamat (adómentes)			5032	32
	Nyereség áthozat 1907. évről	3013	57			119	Részvények késedelmi kamata			2193	10
	Tiszta nyereség	104361	82	107375	39		Jutalékok			3344	10
				336397	63					336397	63

Nagyvárad, 1998 deczember 31.

Dr. Pap Coriolan, vezérigazgató.

Diamandi József, főkönyvelő.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Zigre Miklós, elnök. **Nyes Mózes**, alelnök.

Nyistor Alajos **Pántya Péter** Dr. Popovici Miklós
Horváth Endre Moldován József Ciceronescu Sámuel

Alólirott felügyelő-bizottság jelen nyereség- és veszteség-számlát megvizsgálván s az intézet fő- és mellékkönyveivel összehasonlitván, helyesnek találta.
Nagyvárad, 1909. január 21.

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Pacala Tamás, elnök.

Dr. Hetco Valér, Raciu Sebő, Popescu Péter, Dr. Rocsin György.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám

Művek
folyóiratok, hirlapok,
vonalazatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készit:
zlses kivitelben
mindennemü
nyomdai munkákat
jutanyos árak mellett.
Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,
számlák, falragaszok,
báli meghivók,
táncrendek, étlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készitése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

Megvettük a Czillér Imre-féle

= rőfös- és szőnyegáru raktárt =

Rákóczi-ut 7. a. (Szt. István palota) hol az

ÁRUSITÁST!

e hó 27-én kezdjük meg.

Eladásra kerülnek az összes női ruhakelmék, Blous és ruhaselymek, szőnyegek, függönyök, vásznak, asztalnemüek, ruhavásznak himzett battisztok mosóáruk, stb.

Tisztelettel

Dick Jakab és Társai.

Cipők! Kalapok!

A legtartósabb : kivitelben! :

Leitner Lázár cégnél Zöldfa-utca.

NEUMANN M. cégnél

cs. és kir. udvari szállító **Nagyvárad (Kishidfő.)**

Kizárólag saját készitményü **férfi- és fiu ruhák készen és mérték után** óriási választékban kaphatók. —— Városi és vidéki telefon

---

Megérkeztek LEITNER MÁRTON céghez

a téli idényre óriási választékban a legujabb divatu batisztokt, (Mideira) fehér és szines ruhavásznak, piquet, zefir, csipkekelmék hozzávaló diszekkel. Szép és divatos ruha, blouz-selymek, pouplin, grenadin és nyári kelmék.

Fülöp István Európa szallodaja.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye Kitünő egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős **saját termésü, kitünő boraival, finom Dréher sörrel szolgál a közönségnek. Elsőrendü konyha.** A szoba árak igen mérsékeltek. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörü éttermet ajánljuk a közönség figyelmébe.

Szép kép keretet készitenek olcsón és gyorsan

SZICHTA TIVADAR üveg kereskedésében

Kossuth utca 2.

Ugyanott szép porcellán és üveg szervizek, nagy választék alpaca és China ezüst evőeszközökben.

Aki a szép fehérnemüt szereti, adja azt mosás és vasalásra a Gőzmosóda és vegytisztitó gyárba,

NAGYVARAD, Gilányi-utca 5—7. (Saját gyártelep.) Vegyileg tisztittatnak férfi- és női felső ruhák, egyenruhák, kelmék, kézimunkák, szőnyegek. Kivánatra a mosni való ruhanemüek a gőzmosóda kihordói által bárhonnan elvitetnek és pontosan hazaszállittatnak.

Városi és vidéki telefon 398.

PREIS R., ágynemü raktára NAGYVÁRAD, Kossuth-u. 12.

Intézeti ágyhúzatok, paplan, madrácz, szalmazsák mértékre és készen kaphato az ágynemü raktárban Kossuth-uteza 12. sz. Fosztott toll állandoan raktáron.

PREIS R.

Üdülőknek! Az összes keresettebb kül- és belföldi **ásványvizek** állandóan friss töltésben.

Kirándulóknak! Naponta friss **tea-vaj, liptoi-turó, sajtok, szalámi** és tott prágai sonka, legelőnyösebb árakon beszerezhető.

Friedl és Jőrösnél

Szent László-tér és Kert-utca sarkán.

BARTOS H. és TÁRSA

NAGYVARAD, Rákóczi-ut 2., Bazár-épület.

Kizárólagos harisnya és ernyőkülönlegességek. Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyermekharisnyákban a legegyszerübbtől a legfinomabbig, továbbá eső- és napernyők!

Folytonos ujdonságok!

!!! Javitások gyorsan eszközöltetnek !!!

Ujlaky István divat és ortopéd cipész

NAGYVARAD, Szent János-utca 4.

Készit mérték után a legfinomabb anyagból a legszebb divatszabásu uri és női cipőket. Alapittatott 1894. évben.

Klepfer Albert Teleky-u. 28.

Óriási választékban nyakkendők, ingek, harisnyák, keztyük és napernyők meglepő olcsó árakban.

Czipóth Ferenc

Pannonia vendéglős kellemes téli kertjében és éttermeiben kitünő italok és ételekről gondoskodva van. **Mindennap zene.**

SEBŐ IMRE

könyv és papir- :: kereskedése. ::

Nagyvárad, - Rákóczi-út

!! Modern szabás !!

GELBERG

uri divat szabó

Beöthy Ödön-utca 21. sz.

állandó raktár a divatosabb kelmékből.

Pontos kiszolgálás

KOVACS JÁNOS

elsőrangu cukrászati specialista

Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Városi telefon 806. Megyei telefon 120.

Füszer és csemege üzlet

Adorján palota. Szinház-u. 4. szám.

Friss tea-vaj. 1 liter Vacum petróleum 11 kr. Kivánatra házhoz szállittatik.

Wohl Albert.

Hölgyek figyelmébe!! Vajda és Róna

Csinos blousek 98 kr.-tól kezdve
Kitünő szabásu aljak 3·50 „
Izléses pongyolák . 2·98 „

— Rendkivüli árleszállitás! —

—— cégné ——

Nagy-Várad,

: Szent László-tér. :

A nagy-piac téri 60 sz. házban egy

üzlethelyiség

minden órán **KIADÓ**. Értekezhetni: a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utcza 4. szám.

Legjobb varrógépek, kerékpárok, beszélőgépek kaphatók

Kalenda János cégnél

NAGYVÁRAD, Szent László-tér

(a Holdas-templom mellett.)

Ugyanett szakszerü javító mühely. — Telefon 245.

A Kis-piac téren KEPES DEZSÖ

óra, ékszer és látszerüzletében a legolcsóbban lehet órát, ékszert és látszert javittatni jotállás mellett. Ugyszintén elismert legolcsóbb bevásárlási forrás mindenféle zseb-, fali- inga- álló és ébresztő órákból, optikai cikkekből és chinaezüst tárgyakból.

Szives pártfogást kér **Kepes Dezső,** NAGYVARAD, Kispiac-tér.

Ujváry Vilmos bádogos

Szent János-utca 12.

Fennáll 42 év óta.

Pál Sándor épület, portál- és mübutorasztalos.

Készitek bárminemü dolgokat pontos és szakszerü kivitelben a legszolidabb árak mellett.

Rákóczí-ut 10. szám. (Stern-palota.)

Szaniszló-utcai oldalon.

KORCSOLYA különlegességek

kizárólag TARSOLY és RISZTÓ-nál kaphatók Rákóczi-ut 9. szám Ovary-palota.

Értesitem a n. é. közönséget valamint igen tisztelt megrendelőimet, hogy a téli idényre angol, skót és belföldi különlegességeim megérkeztek.

Kiss István uri-divat szabó

Szinház-utca Adorján ház.

Pontos kiszolgálás. Modern szabás.

Fodrász-üzlet átvétel.

A n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy Szent János-utca 37. szám. alatti Boczonyi Ferenc fodrász üzletét átvettem s azt az eddigi szolid alapon pontosabb kiszolgálással tovább vezetem. Az eddigi tisztelt vendégek és jó ismeröseim szives pártfogását kérem.

Tisztelettel

VERES JÁNOS fodrász.

Harmos János

:: pékmester ::
NAGY-VÁRAD,
:: Uri-utca. ::

Naponta 3-szor friss sütemény.

Sütések elfogadtatnak.

Nyomatott a Szent László-nyomdában, Nagyváradon